Oświadczenie złożone
przez senatorów
Zdzisława Pupę, Alicję Zając,
Janinę Sagatowską, Waldemara Kraskę,
Stanisława Gogacza, Andrzeja Pająka i Andrzeja Kalatę
na 65. posiedzeniu Senatu
w dniu 24 września 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra finansów i gospodarki Andrzeja Domańskiego

Szanowny Panie Ministrze!

Rodzinne ogrody działkowe od wielu dziesięcioleci stanowią ważny element przestrzeni polskich miast i gmin. Ich znaczenie wykracza daleko poza możliwość indywidualnego użytkowania działki. Rodzinne ogrody działkowe są miejscem wypoczynku, rekreacji i aktywności na świeżym powietrzu, ale są również przestrzenią integracji mieszkańców, budowania więzi międzypokoleniowych oraz aktywizacji lokalnych społeczności.

Ich szczególna wartość widoczna jest również w wymiarze środowiskowym. ROD stanowią istotny element miejskich terenów zielonych: poprawiają mikroklimat, ograniczają skutki tzw. miejskiej wyspy ciepła, wspierają retencję wód opadowych i sprzyjają zachowaniu bioróżnorodności. W coraz bardziej zurbanizowanych miastach tereny te pełnią więc funkcję swoistych zielonych płuc, których znaczenie wraz ze zmianami klimatu będzie systematycznie rosło.

Nie bez znaczenia pozostaje także społeczny charakter ogrodów działkowych. Są one szczególnie ważne dla seniorów, rodzin z dziećmi oraz osób poszukujących możliwości aktywnego wypoczynku w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania. Obowiązująca ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych wskazuje zresztą wprost, że ROD powinny być traktowane jako stały element infrastruktury gmin i uwzględniane w procesie ich rozwoju.

W tym kontekście chcielibyśmy zwrócić uwagę na potrzebę prowadzenia długofalowej polityki dotyczącej zabezpieczania terenów pod funkcjonowanie istniejących oraz tworzenie nowych rodzinnych ogrodów działkowych. Dotyczy to zarówno dużych aglomeracji, w których presja inwestycyjna na tereny zielone jest szczególnie silna, jak i mniejszych miast, gdzie ROD często stanowią jeden z najważniejszych ogólnodostępnych elementów lokalnej infrastruktury społecznej i rekreacyjnej.

Szczególnego znaczenia nabiera obecnie proces sporządzania przez gminy planów ogólnych. Ministerstwo Rozwoju i Technologii wskazywało już, że w planach ogólnych możliwe jest uwzględnianie lokalizacji ogrodów działkowych, a wprowadzenie odpowiednich rozwiązań ma służyć m.in. zapewnieniu im właściwej infrastruktury.

W związku z powyższym zwracamy się do Pana Ministra z następującymi pytaniami.

1. Czy ministerstwo prowadzi działania mające na celu zwiększenie dostępności terenów przeznaczonych pod nowe rodzinne ogrody działkowe, w szczególności poprzez uwzględnianie takich potrzeb w polityce przestrzennej państwa oraz w procesie sporządzania planów ogólnych gmin, lub planuje prowadzenie takich działań?

2. Czy analizowane są rozwiązania, które umożliwiałyby samorządom łatwiejsze pozyskiwanie gruntów Skarbu Państwa lub gruntów samorządowych z przeznaczeniem na tworzenie nowych ROD szczególnie w tych miejscowościach, w których zapotrzebowanie na działki jest większe niż istniejące możliwości?

3. Jakie działania ministerstwo zamierza podjąć w celu zapewnienia ochrony istniejących ROD przed nadmierną presją inwestycyjną i likwidacją terenów zielonych, szczególnie w obszarach szybko rozwijających się miast?

Szczególnej uwagi wymaga również kwestia opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów zajmowanych przez ROD. Czy ministerstwo dostrzega problem wynikający z możliwości kwalifikowania rodzinnych ogrodów działkowych do kategorii „pozostałe nieruchomości", dla których ustawa przewiduje 3-procentową stawkę opłaty rocznej? Obecne przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami przewidują bowiem co do zasady 1-procentową stawkę m.in. dla nieruchomości oddanych na cele rolne, mieszkaniowe, związane z infrastrukturą techniczną i inne cele publiczne, a dla pozostałych nieruchomości przewidziana jest stawka 3-procentowa. Ustawa dopuszcza również możliwość udzielania bonifikat przez właściwe organy. Nie

powinno dochodzić do sytuacji, w której społeczny i środowiskowy charakter rodzinnych ogrodów działkowych prowadzi do obciążania ich opłatami właściwymi dla nieruchomości o zupełnie innym sposobie wykorzystania. Takie rozwiązanie może w praktyce przełożyć się na wzrost opłat ponoszonych przez działkowców, a w konsekwencji zagrozić funkcjonowaniu części ogrodów.

Dlatego zwracamy się również z następującymi pytaniami.

1. Czy ministerstwo planuje podjęcie prac legislacyjnych, które jednoznacznie uregulowałyby sposób ustalania opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów zajmowanych przez ROD, zapewniając jednolite i adekwatne do społecznego charakteru ogrodów zasady ich naliczania w całym kraju?

2. Czy w ramach takich prac możliwe byłoby wprowadzenie rozwiązania gwarantującego preferencyjną stawkę lub szczególny mechanizm bonifikaty dla gruntów wykorzystywanych na potrzeby rodzinnych ogrodów działkowych?

Rodzinne ogrody działkowe nie powinny być postrzegane wyłącznie przez pryzmat sposobu zagospodarowania nieruchomości. Są one elementem polityki społecznej, środowiskowej i przestrzennej państwa, służącym mieszkańcom polskich miast i gmin. W interesie publicznym leży zatem nie tylko ochrona już istniejących ogrodów, lecz także tworzenie warunków do ich rozwoju tam, gdzie istnieje takie zapotrzebowanie.

Uważamy, że potrzebne jest wypracowanie stabilnych i przejrzystych rozwiązań, które z jednej strony zagwarantują bezpieczeństwo istniejącym ROD, a z drugiej stworzą samorządom i organizacjom działkowców realne możliwości tworzenia nowych oraz odtwarzania zlikwidowanych rodzinnych ogrodów działkowych.

Zwracamy się zatem do Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w powyższych sprawach oraz informacji, czy ministerstwo planuje podjęcie prac legislacyjnych i organizacyjnych zmierzających do wzmocnienia ochrony i rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych w Polsce.

Zdzisław Pupa
Alicja Zając
Janina Sagatowska
Waldemar Kraska
Stanisław Gogacz
Andrzej Pająk
Andrzej Kalata